

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **H.**, so sídlom v P., zastúpenej Advokátska kancelária K., proti žalovanému **P. P.**, bývajúcemu v N., **o zaplatenie 1 475,61 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Partizánske pod sp. zn. 21 Ro 393/2013, o dovolaní Z., so sídlom v P., zastúpeného JUDr. A. C., advokátom v L., proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne zo 14. mája 2014 sp. zn. 5 Co 261/2014, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Dňa 11. septembra 2013 bolo súdu prvého stupňa doručené oznámenie Z. (ďalej len „Z.“), že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na podporu žalovaného. Žiadalo súd, aby mu doručil návrh na začatie konania a jeho prílohy a navrhlo, aby mu súd priznal náhradu trov konania.

Okresný súd Partizánske (ďalej len „súd prvého stupňa“) vydal 18. novembra 2013 pod č. k. 21 Ro 393/2013-32 platobný rozkaz, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni do 15 dní 1 475,61 € spolu s úrokom z omeškania a náhradou trov konania.

Dňa 18. decembra 2013 bol súdu prvého stupňa doručený odpor Z. proti platobnému rozkazu z 18. novembra 2013 č. k. 21 Ro 393/2013-32.

Súd prvého stupňa uznesením zo 4. februára 2014 č. k. 21 Ro 393/2013-46 odpor Z. proti platobnému rozkazu odmietol. Rozhodnutie, ktoré po právnej stránke odôvodnil poukázaním na ustanovenie § 174 ods. 3 O.s.p., založil na tom skutkovom základe, že odpor proti platobnému rozkazu podalo Z., kým žalovaný ostal v konaní nečinný. V danej súvislosti konštatoval, že platobný rozkaz bol žalovanému doručený do vlastných rúk, no odpor proti nemu nepodal. Platobný rozkaz tak nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť. Ďalej dôvodil, že oznámením tretieho subjektu, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného v štádiu skráteného konania (konania o vydanie platobného rozkazu), nenastávajú účinky vzniku vedľajšieho účastníctva. Účinky môžu nastať len v takom konaní, v ktorom sa môže naplniť jeho účel. Za takéto označil len sporové konanie. Až v prípade podania odporu hlavného účastníka, na strane ktorého má vedľajší účastník vystupovať, sa nárok uplatňovaný žalobou stáva sporným, a vtedy sa môže naplniť zmysel a účel vedľajšieho účastníctva. Vzhľadom na uvedené dospel k záveru, že neprichádza do úvahy podanie odporu proti platobnému rozkazu Z.. Odpor proti platobnému rozkazu Okresného súdu Partizánske č. k. 21 Ro 393/2013-32 zo dňa 18. novembra 2013, ktorý podalo Z., preto súd prvého stupňa odmietol ako odpor podaný neoprávnenou osobou.

Proti uzneseniu súdu prvého stupňa podalo Z. odvolanie. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) uznesením zo 14. mája 2014 sp. zn. 5 Co 261/2014 odvolaním napadnuté uznesenie potvrdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že po preskúmaní veci zhodne so súdom prvého stupňa dospel k záveru, že oznámením ZDRUŽENIA, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného v štádiu skráteného konania, nenastali účinky vzniku jeho vedľajšieho účastníctva v konaní, hoci súd prvého stupňa mohol túto skutočnosť v záujme procesnej čistoty zdôrazniť v samostatnom výroku napadnutého uznesenia. Keďže účinky vzniku vedľajšieho účastníctva Z. v konaní nenastali, správny bol procesný postup súdu prvého stupňa, ktorý Z. podaný odpor proti platobnému rozkazu odmietol ako odpor podaný neoprávnenou osobou. Preto bolo uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti ako vecne správne v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdené.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu Z. podalo dovolanie. Navrhlo napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, pretože jeho postupom a rozhodnutím mu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. V dovolaní poukázalo na procesné postavenie vedľajšieho účastníka podľa

relevantných predpisov, na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 234/2004, sp. zn. 6 Cdo 323/2014 a sp. zn. 2 Obdo 27/2012 a rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17 Co 62/2012 a sp. zn. 20 Co 55/2012, s dôrazom na postavenie vedľajšieho účastníka v sporoch vyplývajúcich zo spotrebiteľských zmlúv. Podľa Z. je výklad ustanovenia § 174 ods. 2 O.s.p. neprípustne reštriktívny, resp. arbitrárny. Postup a rozhodnutie odvolacieho súdu sú naostatok v rozpore „s cieľmi Európskej únie pri zabezpečení vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa deklarovanej v čl. 169 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a čl. 38 a 47 Charty základných práv EÚ, ale aj v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora EÚ.“

Žalobkyňa sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas subjekt, ktorý bol účastníkom odvolacieho konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), z ktorého vzišlo dovolaním napadnuté rozhodnutie, a ktorý subjekt je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa. Dospel k záveru, že dovolanie Z. nie je prípustné a ako také treba ho odmietnuť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolanie v danom prípade smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu,

b/ ide o uznesenie o priznaní (nepriznaní) účinkov cudziemu rozhodnutiu na území Slovenskej republiky.

V danej veci prípustnosť dovolania podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. neprichádza do úvahy, lebo napadnuté nie je uznesenie uvedené v týchto ustanoveniach.

Dovolací súd ďalej skúmal (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.), či dovolanie podané Z. nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O.s.p. V zmysle tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že z hľadiska § 237 ods. 1 O.s.p. nie je relevantné tvrdenie dovolateľa o existencii vady uvedenej v tomto ustanovení, ale len zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto vade skutočne došlo.

Vady konania uvedené v § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. Z. nenamietalo a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť podaného dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Z. v dovolaní však namieta, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je nesprávny procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať ide tiež vtedy, keď príslušný súd odmietne jeho opravný prostriedok, hoci pre také rozhodnutie tu neboli procesné predpoklady (viď primerane R 23/1994).

So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd skúmal, či odmietnutie odporu Z. súdom prvého stupňa a potvrdenie tohto rozhodnutia odvolacím súdom nevykazuje znaky takého

procesného postupu a rozhodnutia, ktorým sa odňala Z. možnosť konať pred súdom. Dospel k záveru, že tomu tak nie je.

V zmysle ustanovenia § 93 O.s.p. v znení účinnom do 31. decembra 2014

(1) Ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je.

(2) Ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu. 10a)

(3) Do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účastníctva súd rozhodne len na návrh.

(4) V konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností.

Vedľajšie účastníctvo je teda formou spoločenstva účastníkov v občianskom súdnom konaní. Vedľajší účastník je osoba odlišná od účastníka samotného, ktorá sa zúčastňuje konania z dôvodu, že chce pomôcť zvíťaziť v spore niektorému z účastníkov (sporných strán). Zmyslom vedľajšieho účastníctva je „pomoc v spore“ niektorému z účastníkov. Vedľajší účastník je motivovaný víťazstvom v spore toho účastníka, ku ktorému pristúpil. Táto motivácia je daná buď právnym záujmom vedľajšieho účastníka na takomto výsledku konania, o ktorý ide spravidla vtedy, ak rozhodnutím bude vo svojich dôsledkoch dotknuté jeho právne postavenie (práva a povinnosti vyplývajúce z hmotného práva), alebo je v zmysle ustanovenia § 93 ods. 2 O.s.p. daná predmetom jeho činnosti, ktorým je ochrana práv podľa osobitného predpisu.

Z vyššie citovaného ustanovenia § 93 ods. 3 O.s.p. v znení účinnom do 31. decembra 2014 („Do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účastníctva súd rozhodne len na návrh.“) možno síce vyvodiť, že tretia osoba sa stáva vedľajším účastníkom v okamihu, keď dôjde súdu jej oznámenie, že vstupuje do konania na strane niektorého z účastníkov, jej

vstup do konania nie je však prípustný v každom konaní. Vzhľadom na vyššie uvedený zmysel vedľajšieho účastníctva (pomôcť zvíťaziť v spore niektorému z účastníkov), treba ustanovenie § 93 ods. 3 O.s.p. v znení účinnom do 31. decembra 2014, pokiaľ ide o vznik účinkov vedľajšieho účastníctva, vykladať tak, že účinky vzniku vedľajšieho účastníctva môžu nastať len v takom konaní, v ktorom sa môže naplniť jeho obsah a účel. Takýmto konaním môže byť zásadne len sporové konanie (porov. napr. Rubeš, J. In Handl, V. a kol. Občanský soudní řád, Komentář, Panorama Praha, 1985, str. 418). To však neplatí napríklad pre také štádium sporového konania, v ktorom súd rozhoduje v tzv. skrátenom konaní, ktoré v porovnaní s obvyklým priebehom reálneho sporového konania vykazuje výrazné odlišnosti, keďže sa realizuje bez nariadenia pojednávania a bez dokazovania vo vlastnom zmysle slova (porov. Rubeš, J. In cit. dielo, str. 421). Pokiaľ žalovaný v tzv. skrátenom konaní, v ktorom sa platobný rozkaz vydáva spravidla bez jeho vypočutia, len na základe skutočností uvádzaných žalobcom a žaloba sa žalovanému doručuje až spolu s platobným rozkazom, nevyvíja žiadnu procesnú aktivitu, nemôže tak procesne účinne urobiť ani iný subjekt, domáhajúci sa vstupu do konania na jeho strane ako vedľajší účastník. Vstupom takého subjektu do konania sa totiž nemôže naplniť zmysel vedľajšieho účastníctva, ktorým je „pomoc v spore“.

Konanie majúce povahu tzv. skráteného konania nadobudne atribúty sporového konania až včasným podaním odôvodneného odporu žalovaným, v dôsledku čoho sa platobný rozkaz zrušuje a súd nariadi pojednávanie. Až po takomto procesne účinne uplatnenom úkone žalovaného môže byť naplnený zmysel a obsah vedľajšieho účastníctva, pomáhať v konaní hlavnému účastníkovi a podporovať ho s cieľom prispieť k ochrane jeho práv (v prípade vedľajšieho účastníctva podľa § 93 ods. 2 O.s.p.) prípade aj svojich vlastných práv plynúcich mu z hmotnoprávných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov (v prípade vedľajšieho účastníctva podľa § 93 ods. 1 O.s.p.).

Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že účinky vedľajšieho účastníctva v štádiu tzv. skráteného konania nenastanú.

Ak teda Z. podaním z 10. septembra 2013 (č. 1. 24 spisu), oznámilo súdu prvého stupňa, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na podporu žalovaného, nenastali urobením tohto úkonu účinky vzniku jeho vedľajšieho účastníctva a nebol tu teda procesne relevantný dôvod na to, aby mu súd prvého stupňa doručil platobný rozkaz. Ak napriek tomu bolo tak urobené, nevznikli v súvislosti s týmto dorúčením procesné následky tvrdené

Z., t. j. vznik jeho vedľajšieho účastníctva a práva na podanie odporu proti platobnému rozkazu.

V tomto smere dovolací súd považuje za potrebné navyše uviesť, že odporca (žalovaný) môže mať záujem na riadnom splnení si dlhu, resp. môže mať akýkoľvek iný dôvod pre to, aby bolo konanie právoplatne ukončené a očakáva procesný následok svojej pasivity spočívajúci v nadobudnutí právoplatnosti platobného rozkazu. V takomto prípade by podanie odporu vedľajším účastníkom odporovalo úkonu odporcu, ktorý sa voči platobnému rozkazu zákonným spôsobom nebránil a tým s obsahom predmetného platobného rozkazu konkludentne súhlasil. Preto dovolací súd uzatvára, že vedľajší účastník v zmysle právnej úpravy účinnej do 31. decembra 2014 nemal oprávnenie podať odpor proti platobnému rozkazu.

Uvedený výklad dovolacieho súdu sa neprieči rozhodovacej praxi súdov, ako to nesprávne tvrdí Z.. Ním v dovolaní prezentované rozhodnutia riešia procesné postavenie vedľajšieho účastníka v iných štádiách sporového konania.

Vyššie uvedené závery o neprípustnosti vedľajšieho účastníctva v konaní predchádzajúcom vydaniu platobného rozkazu plne platia pre všetky typy vedľajšieho účastníctva, t. j. aj pre vedľajšie účastníctvo právnických osôb, ktorých predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu, akou je aj dovolanie podávajúce Z.. Dovolací súd nepovažuje za opodstatnenú námietku Z., že postup a rozhodnutie odvolacieho súdu sú naostatok v rozpore aj „s cieľmi Európskej únie pri zabezpečení vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa deklarovanej v čl. 169 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a čl. 38 a 47 Charty základných práv EÚ, ale aj v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora EÚ.“ Ochranu práv spotrebiteľa môžu príslušné právnické osoby plne realizovať v riadnom sporovom konaní.

V preskúmvanej veci nie je namieste argumentácia rozsudkom Súdneho dvora EÚ vo veci C-618/10 zo dňa 14.6.2012. Uvedené rozhodnutie sa totiž týka španielskej právnej úpravy, ktorá neoprávňuje súd, ktorý rozhoduje o návrhu na vydanie platobného rozkazu, ex offo a alimine rozhodnúť o neplatnosti nekalých podmienok, keďže sa ich prípadná nekalá povaha (podľa španielskej právnej úpravy) posudzuje v rámci všeobecného právneho konania, ktoré sa začne iba v prípade, že dlžník podá odpor. Avšak Občiansky súdny poriadok obsahuje ustanovenie § 172 ods. 9 O.s.p., ktoré ukladá súdu povinnosť nevydať platobný

rozkaz na zaplatenie peňažnej sumy zo spotrebiteľskej zmluvy, ak zmluva obsahuje neprijateľné podmienky.

Podobne § 172 ods. 7 O.s.p. obsahuje ustanovenie, ktoré ukladá súdu povinnosť v prípade, že sa v návrhu na vydanie platobného rozkazu uplatňuje právo, ktoré je sčasti v zjavnom rozpore s právnymi predpismi (a teda aj v rozpore s ustanoveniami § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka, či Zákona o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z. v znení platnom ku dňu uzavretia zmluvy), so súhlasom navrhovateľa, vydať platobný rozkaz len v tej časti, ktorej sa rozpor netýka. Prípadný nesúhlas navrhovateľa môže byť dôvodom pre nevydanie platobného rozkazu.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, že prípustnosť dovolania nie je daná ani podľa § 237 ods. 1 O.s.p., ani podľa § 239 O.s.p. a dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému nie je prípustné, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho preto podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 veta prvá O.s.p. odmietol bez toho, aby preskúmal vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

Žalobkyňa mala v dovolacom konaní úspech, preto jej patrí právo na náhradu trov dovolacieho konania proti Z., ktoré úspech nemalo (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd úspešnej žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože nepodala návrh na ich priznanie (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. mája 2015

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová